

Business Support Programme

Program Phare na podporu podnikání – SME - EXCELLENCE

Vztah k rozhodovacím veřejným orgánům jako nositelům rozhodnutí a lobování

Confederazione Nazionale *dell'Artigianato*
e della Piccola e Media Impresa

Obsah

Úvod	3
1. Společenský acquis o zastupování zájmů.....	4
2. Rozhodovací proces na úrovni EU	8
3. Evropský sociální dialog a zastupování zájmů MSP	12
4. Zastupování zájmů v managementu programů EU	14
5. Úloha národní roviny v legislativním procesu EU	16
6. Strategie organizace MSP při implementaci zastupování zájmů na úrovni EU Error! Bookmark not defined.	
7. Postupy v lobování zájmových skupin: neformální, formální a organizované	21
8. Lobingové schémy	23
9. Dopad globalizačního procesu ekonomiky v rovině lobingové aktivity	25
10. Zastupování zájmů na pozadí rozšiřování Unie.....	27

Úvod

Zastupování zájmů je základní funkcí ekonomických a sociálních činitelů v demokratické společnosti. Prostřednictvím této činnosti jsou evropské organizace MSP, federace pokrývající ekonomické a sociální činnosti, soukromé společnosti – v neustálé interakci s veřejnými orgány, aby takto ovlivňovaly jejich rozhodování.

Evropské instituce jsou otevřené pro spolupráci se zájmovými skupinami a jsou přesvědčené o tom, že tato otevřenost je pro rozvoj patřičné politiky podstatná. Tento dialog se ukázal jako velmi cenný pro obě strany, t.j. pro evropské instituce jako i pro externí subjekty.

Zastupování zájmů navíc vyžaduje vytváření podmínek, které pro tuto funkci zabezpečí dostatek přehlednosti a kontinuity – v prospěch všech zúčastněných.

Organizace MSP skutečně vyvinuly strategii zastupování na evropské úrovni a z tohoto důvodu, věnovaly pozornost efektivnějšímu vztahu mezi jednotlivými strukturálními rovinami organizací (národními územními a sektorovými). Pokud jde o politické aspekty, organizace MSP zvýšily kvalitu politiky a vyvinuly spojenecké strategie na posílení účinků svého lobování.

Na druhé straně Evropské instituce, tyto vztahy více zformovaly a proto podporovaly místa a role zastupování zájmů (různé výbory, pravidelné konzultace, pohovory, zasedání) jako i zavedení pravidel, které by regulovaly jejich lobingovou aktivitu. Pokud jde o politický aspekt, Evropské instituce vytvořily podmínky pro intenzivnější zapojení organizací MSP do legislativního procesu (informace, konzultace) a vyšší míru přehlednosti (transparentnosti) politických rozhodnutí.

Navíc, výzkum efektivnějšího zastupování zájmů představuje prioritu, protože organizace MSP mu přisuzují velkou důležitost – a to z toho jednoduchého důvodu, že hájení zájmů MSP se neustále rozšiřuje v důsledku významných změn v Evropě – a to v politické jako i institucionální oblasti.

Pro tyto změny je nesmírně důležitým faktorem proces rozšiřování – který ovlivňuje zastupování zájmů malých společností a firem a to na evropské úrovni jako i na úrovni kandidátských zemí.

Tato tréninková pomůcka je proto zaměřena na to, aby (na evropské úrovni) poskytla základní znalosti o „společenském acquire“ jako i o existujících podmínkách zastupování zájmů MSP a řemeslnických podniků; o procesu zastupování zájmů – který má za následek zapojení organizace MSP na evropské úrovni; o hlavních postupech (konáních) a praktikách lobování.

Tento text také obsahuje webové adresy subjektů zapojených do rozhodovacího procesu na evropské úrovni, evropských institucí, evropských výborů, kde jsou zastoupeny organizace MSP jako i evropských organizací MSP. Tato tréninková pomůcka nechce být jenom obyčejnou prezentací podmínek a postupů organizace MSP v procese lobování, ale chce také být praktickým nástrojem výměny zkušeností se zájmovými skupinami pro management vztahů s organizacemi jako s rozhodujícími institucemi na evropské úrovni.

1. Společenský *acquis* o zastupování zájmů

Co nazýváme „společenským *acquisem*“ (“**community acquis**“) v oblasti zastupování MSP je vlastně tvořeno následnými položkami: **a) pravidla; b) postupy(konání); c) nástroje** – které podporují evropské instituce, Komise anebo Parlament a jiné Evropské instituce na zlepšení vztahů s představiteli zájmových skupin jako i na zefektivnění a zprůhlednění příspěvku, kterým tyto skupiny přispívají k implementaci opatření evropských institucí.

Pokud jde o **pravidla**, Komise od své první komunikace se zájmovými skupinami 02/12/1992 rozlišuje podniky na: neziskové organizace (evropské a mezinárodní sdružení/federace) a ziskové organizace (právní poradci, společnosti z oblasti public relations jako i konzultanti). Touto komunikací se Komise zaměřuje na otevřený a strukturovaný dialog mezi Komisí a zájmovými skupinami a chce takhle i posunout zastupování zájmů do formalizovanější roviny – aby bylo přehlednější ve prospěch všech zúčastněných stran.

Strategie, kterou Komise sleduje, se orientuje na zachování otevřeného vztahu se zájmovými skupinami a tak nepředepisuje žádný akreditační systém nebo kodex pro postup(konání) – Komise spíše zaručuje stejné zacházení se všemi. Komise se proto rozhodla pro politiku samoregulace – a to výzvou zájmových skupin, aby si tyto vytvořily vlastní kodex pro postupování(konání) a sice na základě minimálních kritérií, jak byly tyto stanovené v Příloze II (Annex II) vydané Komisí. Na podporu systému samoregulace, Komise vyzvala zájmové skupiny na dobrovolné vypracování kodexu slušného chování, který by uspokojoval základní požadavky navržené Komisí. Několik organizací konzultantů v oblasti veřejných věcí přijaly jediný kodex, z velké části inspirovaný těmito minimálními kritérii. Tento kodex slušného chování najdete na internetu – na adrese:

http://www.europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgc/lobbies/approche/apercu_en.htm

Uvedený kodex slušnosti se vztahuje na pracovníky v oblasti veřejných věcí, kteří se zabírají institucemi EU a všichni signatáři tohoto kodexu jsou také zavázáni se ním řídit. Tyto dvě organizace, které jsou uvedené mezi signatáři Kodexu slušnosti jsou:

SEAP (Society of European Affairs Practitioners – Společnost odborníků v oblasti veřejných věcí) a PAP (Public affairs Practitioners - Odborníci v oblasti veřejných věcí).

Komise také sestavila abecedně seřazený adresář zájmových skupin – kde jsou tyto zájmové skupiny uvedené podle jednotlivých sektorů (Zemědělství, Průmysl, Služby a Veřejný zájem).

V září 1999 (SEC 1999- 1481), vydala Komise **Nový kodex slušnosti** pro komisi a její oddělení (<http://europa.eu.int/comm/dgs/enterprise/mission.htm>) - který už obsahuje „vyhlášení k úloze(misi)“ “mission statement” – kde se stanovuje zásadní politická linie pro patřičné oblasti, jejichž výsledky jsou potom komunikovány podnikatelskou komunitou Komise. Kodex slušnosti v tomto ohledu potvrzuje, že generální ředitelství (GR) mají důležitou politickou funkci **kontaktního místa pro podnikání** jako i pro jiné zúčastněné osoby, které mimo svého příspěvku k znalostem GR poskytují příležitost pro vysvětlení a publikování Politiky Společenství“.

Pokud jde o **postupy** na které se tu odkazuje – tyto jsou (pokud jde o legislativní činnosti) běžné pro všechny GR, a mohou se lišit v jiných iniciativách Komise – jako např. různé programy. (Tento aspekt nejlépe ilustruje bod 3, který se zabývá Evropským legislativním procesem).

Pokud jde o **nástroje** - formální nebo neformální, stálé nebo provizorní orgány podporované Komisí při implementaci politiky jako i sektorových činností (konzultační výbory, specializované skupiny, expertní výbory(skupiny) apod. jsou u jednotlivých GR různé, podle daného rozsahu kompetencí (dvě ukázkové studie ilustrující tyto nástroje budou prezentované v bodech 6 a 7 této tréninkové pomůcky).

Politické záležitosti podporované Komisí jsou rozloženy na následující **generální ředitelství**:

Politické oblasti (resorty):

1. **Zemědělství** <http://europe.eu.int/comm/dg5/agriculture/index-eu.htm>
2. **Hospodářská soutěž** <http://europe.eu.int/comm/dg5/coompetition/index-eu.htm>
3. **Ekonomika a finance**
http://europe.eu.int/comm/dg5/economy_finance/index-eu.htm
4. **Školství a kultura** http://europe.eu.int/comm/dg5/education_culture/index-eu.htm
5. **Zaměstnanost a sociální věci**
http://europe.eu.int/comm/dg5/employment_social/index-eu.htm
6. **Energetika a doprava**
http://europe.eu.int/comm/dg5/energy_transport/index-eu.htm
7. **Podniky** <http://europe.eu.int/comm/dg5/enterprise/index-eu.htm>
8. **Ekologie** <http://europe.eu.int/comm/dg5/environment/index-eu.htm>
9. **Ochrana zdraví a spotřebitelů**
http://europe.eu.int/comm/dg5/health_consumer/index-eu.htm
10. **Informační společnost**
http://europe.eu.int/comm/dg5/information_society/index-eu.htm
11. **Vnitřní trh** http://europe.eu.int/comm/dg5/internal_market/index-eu.htm
12. **Joint Research Centre (společné výzkumné centrum)**
<http://www.grc.cec.eu.int/index.asp>
13. **Domácí záležitosti + spravedlnost**
http://europe.eu.int/comm/dg5/justice_home/index-eu.htm
14. **Regionální politika** http://europe.eu.int/comm/dg5/regional_policy/index-eu.htm
15. **Výzkum** <http://europe.eu.int/comm/dg5/research/index-eu.htm>
16. **Daňová a celní unie**
http://europe.eu.int/comm/dg5/taxation_customs/index-eu.htm

Externí vztahy

1. **Vývoj** <http://europe.eu.int/comm/dg5/development/index-eu.htm>
2. **Rozšiřování** <http://europe.eu.int/comm/dg5/enlargement/index-eu.htm>
3. **Externí vztahy** http://europe.eu.int/comm/dg5/external_relations/index-eu.htm
4. **Obchod** <http://europe.eu.int/comm/dg5/trade/index-eu.htm>

Tyto generální ředitelství, vypracovávají návrhy pro novou legislativu a program implementace ročního programu Komise a udržují vztahy se zájmovou skupinou (formální tak i neformální vztahy – a to ve fázi vypracování jako i samotné implementace opatření).

Aspekty vztahu generálních ředitelství se zájmovými skupinami budou ilustrované v části této tréninkové pomůcky, která se věnuje “Rozhodovacímu procesu na úrovni EU” a “Zastupování zájmů při implementaci evropských programů”.

Parlament přijal strategii, která se od strategie Komise značně liší. Ve skutečnosti Evropský parlament zavedl akreditační systém a proto kodifikoval v článku 9 Předpisu (Regulation) a v Příloze (Annex) IX (<http://www.europarl.eu.int>) **kodeks slušného chování**, který upravuje vztah zájmových skupin s Parlamentem.

Kodeks slušnosti říká, že “Kvestor je zodpovědný za vydávání jmenovitých pasů platných nejvíce jeden rok pro osoby, které chtějí vstupovat do zařízení parlamentu často, aby poskytovali informace členům v rámci jejich parlamentního mandátu a to v jejich vlastním zájmu tak i v zájmu těchto třetích stran.

Naopak, tyto osoby:

- respektují kodeks slušnosti publikovaný k Rokovacímu pořádku (Rules of Procedure);
- podepíší registr, který vedou kvestoři.”

Příloha (Annex) IX specifikuje, kromě jiného, že zástupci parlamentních výborů musí “v kontaktu s členy Parlamentu, jeho personálem anebo představiteli Parlamentu specifikovat který zájem anebo zájmy zastupují“ a že „v žádném případě nejsou oprávněni se zúčastňovat zasedání Parlamentu anebo jeho orgánů – kromě těch, které jsou deklarované jako otevřené pro veřejnost“.

Práce Evropského parlamentu je rozložena do několika Výborů – podle níže uvedeného seznamu:

Parlamentní výbory

1. **Zahraniční věci, lidská práva, veřejná bezpečnost a obranná politika**
www.europe.eu.int/committees/afet_home.htm
2. **Rozpočet** www.europe.eu.int/committees/budg_home.htm
3. **Občanská práva a svobody** www.europe.eu.int/committees/libe_home.htm
4. **Ekonomické a monetární záležitosti** www.europe.eu.int/committees/econ_home.htm
5. **Právní záležitosti a vnitřní trh**
www.europe.eu.int/committees/juri_home.htm
6. **Průmysl, zahraniční obchod, výzkum a energetika**
www.europe.eu.int/committees/itre_home.htm
7. **Zaměstnanost a sociální záležitosti** www.europe.eu.int/committees/empl_home.htm
8. **Životní prostředí, zdravotní politika a politika ochrany spotřebitele**
www.europe.eu.int/committees/envi_home.htm
9. **Zemědělství a rozvoj venkova** www.europe.eu.int/committees/agri_home.htm
10. **Rybářství** www.europe.eu.int/committees/pech_home.htm
11. **Regionální politika, doprava a turistika**
www.europe.eu.int/committees/rett_home.htm

12. **Kultura, mládež, školství, média a sport**

www.europe.eu.int/commettees/cult_home.htm

13. **Rozvoj a spolupráce** www.europe.eu.int/commettees/deve_home.htm

14. **Ústavní záležitosti** www.europe.eu.int/commettees/afco_home.htm

15. **Práva žen a rovnost (pracovních) příležitostí**

www.europe.eu.int/commettees/femm_home.htm

16. **Petice** www.europe.eu.int/commettees/peti_home.htm

Tyto Výbory udržující vztah se zájmovými skupinami po dobu legislativního procesu na základě pravidel Kodexu slušného chování článku 9 a Přílohy (Annex) IX předpisu (Regulation).

Zástupci zájmových skupin, registrovaných u Parlamentu EU, mohou své zájmy hájit na úrovni parlamentu a to třemi hlavními způsoby:

Prezentováním problému příslušnému výboru a účastí na setkáních Výborů (jestliže jsou tyto otevřené pro veřejnost); návštěvou veřejných rokůvaní, kam zástupci profesionálních organizací a zájmových skupin mohou, nebo jsou pozváni, aby prezentovali svá stanoviska – a to ústní anebo písemnou formou; podporou neformálních kontaktů s členy Evropských parlamentů (MEP)

Tyto tři způsoby se samozřejmě vzájemně nevylučují, je třeba je vzájemně spojit jako i zkoordinovat s jinými iniciativami, do kterých jsou zapojené různé instituce (Komise, Národní zastoupení v Bruselu, a pod.), které intervenují v rozhodovacím procesu. Blíže se touto problematikou budeme zabírat v rámci bodu 10.

Politické podskupiny (Intergroups) Evropského parlamentu

Kromě institucionálních nástrojů podporovaných také Evropským parlamentem, třeba také vzpomenout aktivity politických sil v EP, zaměřených na koordinaci vztahu se zástupci MSP. Proto jsou také v EP aktivní různé formální a neformální podskupiny (Intergroups) – které se též zabírají různými problematikami. Sem patří také neformální podskupina (Intergroup) pro MSP tak i pro řemeslnické firmy. Tato podskupina opakovaně podporovala setkání v EP – s představiteli Evropské organizace MSP, za účelem výměny názorů na priority v problematice MSP tak i řemeslnických firem. Tato setkání jsou velmi užitečná na to, aby členové takovéto podskupiny (představující různé politické síly) si byli vědomí priorit jako i pozic vyjádřených v těchto záležitostech ze strany představitelů MSP. Tyto podskupiny fungují nezávisle a tato skutečnost jim umožňuje plánování setkání tak, že se skombinují potřeby více zájmových skupin – čím se zabezpečí účinnější lobování.

2. Rozhodovací proces na úrovni EU

Prezentace modelů a postupů zastupování zájmů na evropské úrovni musí také zohlednit rozhodovací proces na evropské úrovni.

Ve skutečnosti znalost procesu formulace legislativy a programů EU je podmínkou efektivního zastupování zájmů. Současně je třeba i velmi přesně znát, kteří činitelé zodpovídají za které rozhodnutí, které příležitosti zastupování zájmů jsou k dispozici jako i to, v kterých rovinách rozhodovacího procesu by se mělo intervenovat (zasahovat).

Legislativní proces EU přijal několik postupů podle různých forem právních aktů:¹ pro naše účely budeme analyzovat jenom ty postupy, které se uplatňují v následujících konkrétních případech: A) Závazné opatření (Předpisy, směrnice); B) Nezávazné opatření (rozhodnutí, vyhlášení akční programy).

Hlavní analytické postupy pro účely iniciativ při zastupování zájmů jsou tyto:

- a) Konzultační konání;
- b) Kooperační konání;
- c) Spolurozhodující konání;
- d) Schvalovací konání;
- e) Zjednodušený postup;
- f) Postup zavádění (implementace) opatření.

Konzultační konání se vztahuje na takové důležité akty, jako jsou předpisy a směrnice (Regulation, Directives). V rámci těchto postupů Komise předkládá návrh předpisu Radě (Council) a tato Rada potom dospěje k rozhodnutí. Ale před přijetím každého rozhodnutí (v závislosti od oblasti, které se to týká) je třeba zrealizovat množství stupňů, do kterých jsou zapojené jiné Evropské instituce - jako: Parlament, Hospodářský a sociální výbor (Economic and Social Committee (ECOSOC)) www.ces.eu.int, jako i Regionální výbor (Committee of the Regions, www.cor.eu.int .)

Fáze konzultačního postupu jsou následující

a) Formulační fáze – po dobu které se návrh připravuje na Ředitelství komise (Commission Direction) týkající se konkrétní oblasti. Na tomto stupni Komise záležitost konzultuje s národními experty v rámci ad-hoc postupu anebo ve zvlášť svolaných Výborech, v kterých jsou obvykle zastoupeny i organizace MSP a řemesel (seznam těchto Výborů se zástupci UEAPME najdete na webové stránce www.ueapme.com).

Na tomto stupni dochází ke konfrontaci různých činitelů (členských států, zájmových skupin) – aby se takhle připravil legislativní návrh v dané záležitosti a aby se v konečném důsledku dospělo k dohodě. Potom se návrh (draft) načrtnutý Komisí prezentuje celé Komisi jako celku, aby se potom na základě jednoduché většiny hlasů schválil.

¹ Klaus-Dieter Borchardt: “the ABC of Community law” European Commission, Luxembourg, Office for Official Publication of the European Communities, 2000, Strana 72

b) Konzultační fáze - je ta fáze, ve které Rada (Council) formálně konzultuje Evropský parlament (formou povinné konzultace anebo dobrovolné konzultace), který danou záležitostí potom pověří příslušný kompetentní výbor. Výsledek z tohoto Výboru se potom probere v rámci plenárního zasedání Parlamentu.

Názor Parlamentu není pro Radu závazný – ale navzdory tomu se vyznačuje značnou politickou důležitostí. V některých případech je Rada povinna konzultovat, spolu s Evropským parlamentem také ECOSOC tak i Regionální výbor (Committee of the Regions). Zasláním návrhu na Radu (Council) se konzultační konání končí. Podobně jako u Parlamentu, názor ECOSOC tak i Regionálního výboru (Committee of the Regions) není pro Radu (Council) závazný.

c) Fáze uzákonění - po dobu, po kterou Komise ještě jednou předkládá Radě (Council) návrh, eventuálně upravený podle výsledků konzultační fáze. Rada návrh prodiskutuje Výbor parlamentních zástupců Členských států (COREPER) který prostřednictvím různých specializovaných pracovních skupin připraví závěrečný návrh, který je potom následně prezentovaný jako “Věc, Položka” – jestli už je připravený na schválení (přijetí) v rámci agendy dalšího setkání (zasedání) Rady – kde už je potom přijímán bez další debaty.

d) Publikace - Finální text, podepsaný prezidentem Rady (Council), je potom publikovaný ve všech 11 oficiálních jazycích v Oficiálním věstníku (Official Journal).

Kooperační konání z velké části absolvuje stejné fáze, možná i konzultační konání. Rozdíl je tu v tom, že toto konání zavádí do legislativního procesu jakési „druhé čtení“ (*second reading*) v Parlamentu tak i v Radě.

První čtení: Komise návrh zaslala ve stejném čase Radě a Parlamentu tak i jiným Výborům, aby bylo těmto umožněno zaslat Radě svůj názor ještě před přijetím rozhodnutí ze strany Rady. V této fázi možno také konzultovat ECOSOC a Regionální výbor (Committee of the Regions). Na základě názoru Rada přijímá „Společné stanovisko“ (“common position”) na základě kvalifikovaní většiny.

Druhé čtení: Parlament obdržel společné stanovisko (“common position”) Rady. Jestli Parlament přijme společné stanovisko – tak ho Rada může přijmout (schválit). Jestli ho Parlament odmítne, tak může Rada schválit (přijmout) Společné stanovisko jednohlasně. Jestli Parlament navrhne dodatky a Komise je přijme, tak může Rada rozhodnout kvalifikovanou většinou; jestli je Komise nepřijme, tak jejich přijetí Radou vyžaduje jednohlasné schválení. V každém případě může Rada vždy uplatnit veto a odmítnout dodatky Parlamentu a Komise a problematiku legislativu zablokovat.

Spolurozhodující konání

Toto konání, které se stává nejdůležitějším konáním v legislativním procesu – se považuje za pokročilejší (dokonalejší) proces jak Kooperační konání, protože zavádí smířovací proces tak i třetí čtení – na schválení návrhu. Amsterdamská dohoda (Treaty of Amsterdam) staví toto konání na stejnou úroveň jako Radu a Parlament. Ve skutečnosti však prostřednictvím tohoto konání Rada (Council) nemůže přijmout „Společné stanovisko“ jestliže Smířovací konání (“conciliation procedure”) proběhne bezvysledně. Proto je také důležité dosáhnout dohodu mezi Radou a Parlamentem. Toto konání zahrnuje velký počet problematik – např.: implementace jednotného trhu, odborné vzdělávání, výzkum, sociální politika, regionální fondy, ochrana životního prostředí, ochrana spotřebitele, svoboda zakládání podniků a pod.

Prvé čtení: Komise pošle návrh Radě, Parlamentu, ECOSOC a Regionálnímu výboru (Committee of the Regions). Parlament a konzultované Výbory ho pročtou a své stanovisko pošlou Radě.

Jestli Parlament neudělá žádné dodatky (doplňky) anebo jestli Rada přijme dodatky (doplňky) navržené Parlamentem – tak možno návrh přijmout na tomto stupni konání.

Druhé čtení: Rada přijme kvalifikovanou většinou „Společné stanovisko“ na základě názoru Parlamentu a konzultovaných výborů. Toto společné stanovisko se zasílá Parlamentu na druhé čtení.

V tomto stadiu má teď Parlament tři možnosti – a to v průběhu tří měsíců:

- 1) schválit společné stanoviska anebo v průběhu tří měsíců neodpovědět;
- 2) absolutní většinou společné stanovisko odmítnout. V tomto případě se proces zastavuje a Rada se nemůže dovolávat Usmiřovacího výboru (Conciliation Committee);
- 3) navrhnout dodatky (doplňky) - v tomto případě může Rada (Council) schválit návrh včetně všech změn navržených Parlamentem anebo jestli Rada odmítne některé z dodatků(doplňků) anebo nebude dosažena jednohlasnost, tak prezidenti Rady (Council) a Parlamentů založí do 6ti týdnů Usmiřovací výbor (“*Conciliation Committee*”) složený z 15 z Rady jako i Parlamentu – aby takhle společně dospěli k dohodě.

Třetí čtení: během této fáze mají Rada a Parlament 6 týdnů na to, aby přijaly (rada kvalifikovanou většinou a Parlament absolutní většinou odevzdaných hlasů) návrh Usmíření. Jestli Usmiřovací výbor nebude schopen dospět k dohodě a k prezentování návrhu, tak se legislativní proces považuje za ukončený.

Schvalovací konání

Při tomto konání možno právní nástroj akceptovat (schválit) jenom po předcházejícím schválení Evropského parlamentu. Role Parlamentu se v tomto konání omezuje jenom na přijetí anebo odmítnutí předloženého právního nástroje. Parlament nemůže u aktů navrhopvat žádné dodatky (doplňky). Takovéto ustanovení předkládané Parlamentu ve formě tohoto konání – jsou např.:

Schvalování nových členských států, uzavírání dohod s nečlenskými státy, jmenování Prezidenta Komise a členů Komise.

Zjednodušený postup

Zjednodušený postup se uplatňuje tam, kde není nutné inicializovat legislativní proces. Proto se tento postup používá v případě přijímání *nepovinných nástrojů*, jako jsou např. doporučení, konzultace, názory vydávané Komisí anebo Radou. Tento postup intenzívně využívá Komise při přijímání opatření pokud jde o ekonomické resp. průmyslové záležitosti.

Postup zavádění (implementace) opatření

Prostřednictvím tohoto postupu Komise implementuje rozhodnutí Rady. Komise může realizovat opatření vztahující se na rozhodnutí přijaté Radou – podle jednoho z následujících postupů Výboru:

- a) *Konání poradního výboru (Advisory Committee procedure)* - zde Komise prezentuje Poradnímu výboru (**kteřý je složen ze zástupců Členských států**) draft (návrh) opatření, které třeba zahájit,

a Výbor poskytne svůj názor v časové lhůtě, jak ji ustanoví Výbor. Tento postup se uplatnil při zavádění jednotného trhu (Single market).

- b) *Konání řídicího výboru (Management Committee procedure)* - zde Komise konzultuje Výbor před přijetím svých opatření. Jestliže byl akt přijat prostřednictvím Spolurozhodujícího konání, Komise musí zapojit Parlament do realizace (implementace) návrhu. Jestliže Parlament vydal proti opatření rozhodnutí, tak Komise musí pro Výbor předložit nový návrh a pokračovat v postupu (konání). Tento postup se používá na implementaci společných politik nebo programů – které mají relevantní vliv na rozpočtové záležitosti.
- c) *Konání legislativního výboru (Legislation Committee procedure)* - zde Komise prezentuje na schválení základní nařízení: jsou to například opatření na ochranu zdraví a bezpečnostní opatření atd.. Rozdíl mezi těmito postupy (konáním) a Konáním řídicího výboru (Management Committee procedure) je v tom, že jestliže Legislativní výbor (Legislative Committee) návrh zamítne, Komise ho musí předložit na rozhodnutí Radě a upozornit na to Parlament. Rada musí na základě návrhu Komise rozhodnout do tří měsíců kvalifikovanou většinou (zohledňující přitom stanovisko Parlamentu).

Znalost legislativního procesu na evropské úrovni je pro zastupování zájmů nesmírně důležitá, protože podle konání (postupu) pro daná opatření je potom třeba zvolit správnou strategii lobování.

Jak jsme viděli, každý postup zapojuje institucionální činitele do jiné úlohy a rozhodovací závažnost je po dobu rozhodovacího procesu stejně jiná. Proto je také důležité, aby zástupci zájmových skupin definovali akční plán, spojeneckou a komunikační strategii – podle různých fází procesu.

3. Evropský sociální dialog a zastupování zájmů MSP

Evropský sociální dialog představuje důležitou oblast iniciativy pro zastupování zájmů MSP a řemeslnických podniků. UEAPME zrealizovala na právní jako i politické bázi silnou iniciativu, aby byla zabezpečena účast MSP a řemeslnických podniků v Evropském mezi profesním sociálním dialogu (European Interprofessional Social Dialogue). Tento vliv je přímo exemplárním příkladem úspěšného lobování.

Struktura fungování Sociálního dialogu byla poprvé regulována Sociálním protokolem Maastrichtské dohody (Social protocol of the Maastricht Treaty) a teď článkem 137, 138 a 139 Amsterdamské dohody (Amsterdam Treaty). Evropské organizace zúčastňující se Sociálního dialogu jsou jenom ty organizace, které jsou uvedeny v seznamu Přílohy (Annex) III Rozhodnutí Komise (COM (96) 448 ze dne 18.09.1996. Tento sociální dialog je strukturovaný do dvou oblastí:

Oblast dialogu a vyjednávání a oblast harmonizace.

V oblasti dialogu a vyjednávání probíhá:

- a) Evropský mezi profesní sociální dialog (European Interprofessional Social Dialogue), kde se zúčastňují zástupci soukromých společností, evropské organizace UNICE-UEAPME, i zástupce veřejných společností evropská organizace CEEP; a ETUC – jako zastoupení pracovníků;
- b) Sektorový sociální dialog (Sectoral Social Dialogue) – kde se zúčastňují sektorové organizace uvedené v seznamu.

V oblasti harmonizace pracuje Stálý výbor pro zaměstnanost (“Standing Committee on Employment”) ve kterém má zastoupení UNICE-UEAPME a vybrané národní sektorové organizace, zástupci pro soukromé společnosti: CEEP, a zástupci pracovníků: ETUC i vybraný počet národních sdružení.

Evropský sociální dialog se vyvíjí podle dvou postupů: *1 Konzultace; 2 Vyjednávání.*

Konzultační postup má dvě fáze:

- *1. fáze*, Komise pošle návrh sociálním partnerům s přihlédnutím komise k realizaci specifických záležitostí sociální agendy. Sociální partneři mají 6 týdnů na to, aby konzultovali se svými členy a odpověděli;
- *2 fáze*, Komise po prozkoumání stanoviska sociálních partnerů zašle těmto nový návrh na rozhodnutí. V této fázi mají sociální partneři dvě možnosti na výběr: a) souhlasit s návrhem Komise, a v tomto případě Komise návrh implementuje; b) zahájit společné opatření (doporučení, nebo jiný typ spojení iniciativy anebo jednání). V případě, že se sociální partneři rozhodnou pro zahájení společného opatření a pro komunikaci s Komisí, Komise pozastaví své iniciativy na období 9ti měsíců, aby bylo takto umožněno sociálním partnerům zrealizovat společné opatření anebo jednání.

Dohoda dosažená se sociálními partnery je potom prezentována Komisi, která zkontroluje zastoupení partnerů před tím, než ji zašle Radě a Evropskému Parlamentu. Parlament dohodu nemůže nijak upravovat a Rada ji může jenom přijmout anebo zamítnout.

Uvádíme dohody, kterých bylo do této doby dosaženo se sociálními partnery:

1. rok 1996: Dohoda o rodičovské dovolené: Směrnice Rady (Council Directive) 96/34/CE z 3., června 1996, OJ L145/4 z 15.06.1996;
2. rok 1998: Dohoda o práci na částečný úvazek: Směrnice Rady (Council Directive) 97/8/CE z 15. prosince 1997 JO L 14/9 z 20.01.1998;
3. rok 1999: Dohoda o pracovních smlouvách na dobu určitou: Směrnice Rady (Council Directive) 1999/70/CE z 28. června 1999, OJ 178/43 z 10.07.1999

Schválené směrnice musí členské státy implementovat do dvou let a to formou legislativního konání anebo dohodou národních sociálních partnerů.

Je dobře patrné, že sociální dialog představuje při zastupování zájmů důležitou oblast sociální politiky a ekonomické politiky. Význam této úlohy jenom narůstá vlivem tzv. procesů z Luxemburgu z 20.-21. listopadu 1997, Cardiffu 15.-16. června 1998 a Kolína 3.-4. června 1999 jako i vlivem Lisabonské Rady z 20.-21. června 2000 – kde byla zavedena praxe otevřené spolupráce (“open co-ordination”).

Sociální partneři se zúčastňují setkání s hlavami států a vlád, na pozvání Prezidentů EU (2x ročně), setkání s Radou ekonomických a finančních ministrů EU (EU Council of Ministers of Economy and Finance); setkání s Ministry EU pro sociální věci (EU Social Affairs Ministers) a v rámci sociálního dialogu také s Pracovními skupinami Výboru pro sociální dialog pro:

- a) Makroekonomiku;
- b) Zaměstnanost
- c) Vzdělávání (Vid' Ueapme Memorandum na webové stránce Ueapme).

4. Zastupování zájmů v managementu programů EU

Fáze řízení (managementu) evropských programů představuje široký soubor podmínek, kde může jednat zájmová skupina – aby byly programy implementovány efektivně.

V tomto odstavci uvádíme řídicí konání “5. Programu pro výzkum a vývoj”.

- Případná studie vztahující se na 5. Program pro výzkum a vývoj²

První návrhy k programu byly zpracovány interně, příslušným ředitelstvím Komise. Kontakt komise s vědeckým světem prostřednictvím jeho zapojení do předcházejících implementací programů – umožňuje lepší vnímání záležitostí – o kterých se ví, že jsou pro vědeckou obec zajímavé. Ve formálnější rovině Komise sestavuje zprávy pro Radu, které představují diskusní dokumenty. Tato zpráva je veřejnou záležitostí a je určena na to, aby byla kriticky hodnocena veřejností – aby byla takto dána možnost připomínkování. V této fázi, Komise tyto konzultace institucionalizuje a to přes formální výbory a neformální konzultace. Do přípravy a implementace rámcového programu (Framework Programme) je takto zapojeno aspoň 6 různých subjektů na evropské a národní úrovni. Jde o tři různé druhy.

Na evropské úrovni

Nejdříve jsou to Programové výbory (Programme Committees). Každý specifický program spadající pod Rámcový program (Framework Programme) má svůj Programový výbor (Programme Committee) a v každém takovém výboru jsou zástupci členských států jako i států s programem asociovaných. V tomto případě jsou to také kandidátské země.

Toto představuje způsob, kde zastupování zájmů přeroste přímo do implementace Rámcového programu (Framework Programme).

Druhý případ je Vědecký a technický výzkumný výbor (CREST - Scientific and Technical Research Committee). V tomto případě jde o poradní orgán, kde jsou zastoupeny členské státy – ale ne země kandidátské, které pomáhají jak Radě tak i Komisi při jejich úloze formulování politiky výzkumu a technologického rozvoje. Tento výbor se skládá z osob zodpovědných za politiku výzkumu a technologického rozvoje z členských států a zástupců Komise – a sehrává důležitou úlohu pro všechny Rámcové programy (Framework Programmes). Tyto subjekty jsou právě ty subjekty, prostřednictvím kterých členské státy vstupují do interakce s programem.

Za třetí: Expertní poradní skupina EAG - Expert Advisory Group). Tento subjekt se skládá z odborníků – poradců. Jeden na každý klíčový úkon/činnost. Expertní poradní skupina definuje směrnice pro práci programu, technické tak i ekonomické cíle a komentuje výsledky projektů – aby bylo možno z nich vyvést závěry pro pracovní orientaci budoucích programů. Toto se týká pracovní roviny a kandidátské země byly vyzvány nominovat zástupce – kteří také byli jmenováni. Toto umožňuje kandidátským zemím přímou interakci s programem – a to na expertní úrovni.

Za čtvrté: Evropské výzkumné fórum (EAR- European Research Forum). EAR je novým konzultačním orgánem s maximálně 60ti osobami a zahrnuje předsedy externích poradních skupin. Skládá se ze dvou komor: průmyslové komory (Industrial chamber) a Akademické komory (Academic chamber). Takto mají zájmové skupiny přímou možnost intervenovat do managementu programu.

² Viz. postupy treninkového semináře organizovaného SBRA a Eurochambre v Bruselu 14.-16. prosince 2000

Členové Evropského výzkumného fóra (European Research Forum) nebyli ještě ustanovení. Skupina byla založená, ale nebyli jmenováni žádní její členové. Když Komise v budoucnu jmenuje členy – tak nevyjmenuje všech 60 členů z členských států, ale určitý počet bude vybrán i z kandidátských států

Za páté: Evropské organizace reprezentující na vysoké úrovni MSP a řemeslnické podniky včetně UEAPME, a pobočkové organizace jako EARTO – evropský orgán organizací pro výzkum smluv anebo CEFIC pro chemii a Rektorská konference (Rector's Conference) a jiné skupiny zapojených organizací. Konzultace těchto organizací se realizují formálně, periodicky tak i neformálně po dobu přípravné fáze programu a po dobu Koooperačního konání. Komise také oslovuje tyto organizace, aby byly tyto stimulovány na podporování partnerství s organizacemi kandidátských zemí a aby bylo možné zapojení vědců z kandidátských zemí do návrhů jako i jejich účast na akcích programů (inverzní lobování).

Na národní úrovni

Za prvé: Systémy národních kontaktních bodů (NCP - National Contact Point) – které jsou součástí sítě Systémů národních kontaktních bodů. Sestavení NCO je v podstatě v národní zodpovědnosti a také kandidátské země byly pozvány, aby sestavily vlastní NCP. Komise se zavázala pracovat s těmito Kontaktními body svým vlastním specifickým způsobem. Byly odsouhlaseny všeobecné směrnice k vzájemné interakci při poskytování informací jako i k podpoře prostřednictvím síťového propojení. Toto síťové propojení představuje důležitou funkci na získání přidané hodnoty - aby se dopomohlo lidem do správních konsorcií (sdružení), pro správné projekty.

Za druhé: styčné kanceláře. Tyto spadají také do národní zodpovědnosti. Komise se zavázala s těmito spolupracovat (poskytovat informace a pomoc atd..) stejně, jako s kýmkoliv kdo vykazuje zájem o výzkumně-vývojové programy a kdo chce pomoci vědcům své země. Tyto kanceláře představují pro vědce další kanál pro stálý styk s Komisí.

Toto jsou ty kanály, které bylo třeba vzpomenout – kde na úrovni Komise anebo národní správy mohou organizace MSP ovlivnit rozhodovací proces a takto zastupovat zájmy malého podnikání a řemeslnictví. Nebyla vzpomenuta iniciativa namířená na Evropský parlament a jiné konzultační subjekty – jako je např. ECOSOC a Regionální výbor (Committee of the Regions), které tak stejně intervenují v procesu schvalování programu.

I v realizační (implementační) fázi se velmi jasně vyjadřují zájmy – a to ze strany Programového výboru (Programme Committees) jako i ze strany expertních poradenských skupin (Expert Advisory Groups).

5. Úloha národní roviny v legislativním procesu EU

Evropský legislativní proces je proces, který (jak ukazují analýzy jeho různých postupů) sehrává důležitou roli v iniciativách členských států. V této roli působí v hlavní fázi rozhodovacího procesu:

- a) vzestupná fáze
- b) sestupná fáze

Koordinace lobingových aktivit mezi evropskou a národní rovinou je nesmírně důležitá pro efektivní zastupování zájmů. Tento aspekt je odteď aktuální i pro organizace kandidátských zemí. Vzestupná fáze představuje stále důležitější fázi pro lobingovou aktivitu zájmových skupin zemí EU - zvláště po zkušenostech s tvorbou legislativy v zavádění jednotného evropského trhu a realizaci Cardiffského, Luxemburského procesu tak i (po Lisabonské Radě) procesu „otevření spolupráce“ v monetární, ekonomické a sociální oblasti.

V tomto ohledu zástupci zájmových skupin požadovali národní instituce, (tak tomu bylo v případě Itálie): Na účinnější vyjádření svých zájmů je potřebné:

1) Na národní úrovni ustanovit stabilní a přehledné podmínky pro vyjádření svých zájmů – tedy jakýsi „Koordinační výbor pro legislativní proces“, na kterém by se zúčastňovali představitelé národních institucí a zástupci ekonomických a sociálních činitelů - za koordinaci zodpovědné osoby Oddělení pro Evropskou politiku (Department of European policy). Mělo by to dva účely:

- a) Předem získat informace a podklady pokud jde o dokumentaci různých setkání Rady;
- b) V této fázi procesu prozkoumat společné stanovisko - jaké vládne mezi činiteli, kteří se zúčastňují na práci tohoto výboru;

2) Koordinovat lobingovou iniciativu na národní úrovni – s fázemi předpokládanými na evropské úrovni. Mělo by to dva účely:

- a) Možnost průběžného sledování legislativního procesu;
- b) Možnost konfrontace stanoviska (mezi členy jednotlivých členských států EU) a koordinace lobingových iniciativ na úrovni různých členských států a přispění k dosažení dohody na úrovni různých evropských institucí, Parlamentu, ECOSOC, Regionálního výboru a Rady.

Na zvýšení italského příspěvku v této vzestupné fázi legislativního procesu, svolalo italské Oddělení pro Evropskou politiku (Department of European policy) spolu s Ministerstvem zahraničních věcí

národní zasedání - Comitato Nazionale Economia e Lavoro (CNEL www.cnel.it) - ve kterém (na základě legislativního programu, který Komise vydává začátkem každého roku) se koordinují :

- a) stanoviska přítomných zástupců zájmových skupin – pokud jde o záležitosti legislativního programu.
- b) iniciativy zástupců různých ministerstev - které je třeba přetlumočit institucím Společenství.

Sestupná fáze legislativního procesu zahrnuje zájmové skupiny v momentu transpozice evropských pravidel do národní legislativy.

Toto je fáze, kde jsou aktivity zájmových skupin ještě stále důležité. Ve skutečnosti se transponování legislativy děje prostřednictvím různých rozhodnutí (legislativně, administrativně, regulačně) a má vliv také na už existující legislativu – což zase může mít vliv na ekonomické a sociální podmínky.

Proto je také třeba v této fázi vyjádřit zastupování zájmů na národní tak i regionální úrovni.

Tato fáze je velmi důležitá pro zájmové skupiny kandidátských zemí. Ve skutečnosti přenos společenského *acquis* v těchto krajinách – posunul zájmové skupiny do popředí. Zkušenosti zájmových skupin s lobováním zemí EU ukazují konkrétní praktiky, které je třeba zvážit, aby se takto zabezpečila transpozice společenského *acquis* tak, aby zohledňovala zastupování zájmů malých a řemeslnických podniků. Bod 11 tohoto tréninkového dokumentu analyzuje právě tento aspekt.

6. Strategie organizace MSP při implementaci zastupování zájmů na úrovni EU

Dopad evropského integračního procesu a rozvoje evropských politik na zájmové skupiny a tak i na sdružení pro malé podnikání vyvolal několik zřejmých tendencí – pokud jde o chování se takovýchto sdružení – aby v této nové situaci mohli sehrávat důležitější úlohu.³

Evropské organizace MSP a řemeslnických podniků:

- a) posilnily svoji interní strukturu, zlepšily svoji způsobilost jako i management;
- b) posilnily své členství – a to ve dvou směrech: nejprve dokončením a rozšířením svého zastoupení ve všech evropských krajinách jako i v krajinách Střední a Východní Evropy; a za druhé: sjednocením zastupování organizací aktivních v krajinách EU v té stejné evropské organizaci.
- c) snížili počet evropských organizací ze 11 na 6, (vid' Tab. 1) – podpořením jejich interního slučovacího procesu, (EUROPME se sloučila s UEAPME v roce 1999) jako i v důsledku selekčního procesu.
- d) posilnily svoji úlohu v evropském sociálním dialogu.

Výsledkem tohoto koncem 90tých let završeného procesu je nárůst zastupování zájmů organizací, zastupujících malé podnikání. Potvrzuje to množství vydaných dokumentů, pokud jde o evropské záležitosti v souvislosti s MSP a řemesly, účast v Evropském výboru (European Committee) (viz Příloha), účast na všech setkáních týkajících se makroekonomických a sociálních politik jako i zaměstnanosti.

Tabulka 1- Seznam evropských organizací zastupujících MSP

1. CCACC Comité de coordinations des Associations de Cooperative de la CEE
2. CEDI Confédération Européenne des Indipendants
3. EUROCHAMBRES Union Européenne des Chambres de Commerce
4. EUROCOMMERCE Commerce Européen
5. UEAPME, Union Europeene de l'Artisanat et des PME
6. UNICE, Union Européen de l-Industrie et des Employeurs d'Europe.

Hlavní tendencí národních organizací drobného podnikání v procesu evropeizace – **je zvýšení mezinárodního zastoupení**. Je možné zkonstatovat, že sdružení MSP a Obchodní komora v polovině 80tých let posilnila svůj vztah k nadnárodním orgánům, a to dvěma různými způsoby:

³ Bližší informace: Lanzalaco-Gualmini „Global order and local collective action“ v Greenwood-Jacek „Organized business and new global order“ Londýn, Macmillan, 2000

- a) otevřením svých vlastních zastupitelských kanceláří v Bruselu anebo nepřímo přes jiné trvalo sídlící organizace - na rozšíření svých lobovacích aktivit jako i na poskytnutí nových služeb svým členům (zejména pokud jde o poskytování informací);
- c) sjednocením svého zastoupení v tom stejném evropském orgánu – aby takto bylo dosaženo posílení této organizace;
- d) zvýšením své účasti na životě evropské organizace
- e) Podporou anebo připojením se k sektorovým evropským organizacím – na otevření nových oblastí zastoupení pro MSP a řemesla (v rámci vyššího rozhodovacího procesu).

Tento nárůst horizontálního jako i sektorového zastoupení je tendence, která je pro všechny zastupující profesionální organizace členských států EU celkem běžná. Adresář European Public Affairs Directory z roku 2001⁴ registruje 1.297 evropských obchodních a profesních sdružení, které na evropské úrovni zastupují různé obchodní, průmyslové anebo profesní sektory - a 708 zájmových skupin s organizacemi, zastupujícími široké spektrum zájmů, jako je ekologie, vzdělání, zdravotnictví, bezpečnost spotřebitele a pod.

V Evropě bylo toto chování sdružení MSP (zvyšování lobovací aktivity na mezinárodní úrovni – zvláště na úrovni evropské) a zvyšování nabídky služeb posílené rozvojem politické aktivity evropských institucí v oblasti drobného podnikání; rozvojem evropské regionální politiky v 90tých letech jako i implementací evropských programů, které vyžadují nadnárodní partnerství národních, regionálních a místních sdružení MSP.

V důsledku tohoto procesu evropeizace profesních a obchodních organizací možno zaznamenat změnu úlohy a funkcí lobování – mezi národními a teritoriálními orgány.

V důsledku narůstajícího významu regionů na institucionální úrovni – regionální orgány konaly také, aby:

- a) získaly přímé zastoupení na evropské úrovni;
- b) zvýšily potřebu mezinárodního zastoupení směrem k národním orgánům organizací, jako je zakládání nových orgánů v národních organizacích – kde by se místní struktury mohly zúčastnit na rozhodovacím procesu na evropské úrovni.

V tomto kontextu bylo lobování místních struktur ovlivněné novou strategií národního sdružení jako i procesem internacionalizace. Aspekt tohoto vlivu je zřejmý v následném chování:

- a) místní struktury malých podnikatelských sdružení v mnohých případech otevřely také vlastní kanceláře v Bruselu,
- b) anebo sídlí spolu s již zavedenými ekonomickými orgány,

⁴ Landmark Elevent edition, www.contacteu.com

- c) nakupují mezinárodní služby (informace, pomoc při účasti na různých mezinárodních programech, atd.) od národních sdružení MSP.

Možno konstatovat, že v období mezi polovinou 80tých let do roku 1990 – místní malá podnikatelská sdružení vyhledávala podporu místních úřadů, aby podporovaly jejich lobování na mezinárodní úrovni a založily jim mezinárodní kontakty. Takovýmto případem je sdružení pro malé podnikání Bergamo, kterému se dostávalo podpory ze strany Ministerstva průmyslu a tak si mohlo toto sdružení otevřít v roce 1988 zastoupení v Bruselu.

Proces globalizace takhle „zatlačil“ nejenom na národní sdružení pro malé podnikání ale i na jejich lokální kolegy – aby implementovali zastupitelské strategie svého evropského a mezinárodního zastoupení, aby tato podnikům mohli nabídnout evropské služby; aby prozkoumali své mezinárodní anebo nadregionální partnerství. V mnohých případech se to děje s podporou sdružení na národní úrovni a v jiných případech se to děje přímo. Současně s tím místní sdružení malého podnikání „tlačí“ na změny v realizaci lobingových aktivit na místní úrovni.

7. Postupy v lobování zájmových skupin: neformální, formální a organizované

Analyzováním podmínek a zkušeností s lobováním, možno vyčlenit tři obvyklé postupy, podle kterých se realizuje lobování zástupců malých podniků a řemeslnických podniků.

První z nich můžeme nazvat “*neformálním postupem*” druhý “*organizovaným postupem*”; a třetí “*sladěným postupem*”. Neformální postup je ten, podle kterého se lobování realizuje průběžně – podle specifických potřeb. Tento postup se realizuje převážně na individuálním základě jediným sdružením, na základě vztahu vytvořeného mezi zástupci MSP a zástupci dotčených institucí a politickými silami. Neformální postup je také charakteristický pro typ záležitostí, které jsou v centru lobingové aktivity. Tyto záležitosti se povětšinou vztahují na specifické potřeby dotčených skupin anebo specifické strategie organizace pokud jde o Evropskou politiku

Neformální lobovací postup vyžaduje především následné úkony:

- a) vybudování širokého spektra vztahů sdružení s institucionálními orgány – a to prostřednictvím strategie podpory organizace v tom, aby získala znalosti v práci s agendou institucí a na zabezpečení výměny informací;
- b) uspořádání pravidelných kontaktů zodpovědných sdružení se zástupci institucí a politických sil, aby tyto zůstali vzhledem na stanovisko sdružení aktuální;
- c) prezentování se institucím, politickým silám a jiným organizacím – uvedených v dokumentu vydaném sdružením k prioritním otázkám MSP;
- d) prezentování svého postoje ke klíčovým médiím.

Neformální postup všeobecně vyžaduje pozitivní vztah mezi politickým zástupcem a zástupci MSP, který se zakládá na uznání úlohy, kterou malé podniky sehrávají v ekonomice (mnohé země EU mají vlastního ministra pro malé podnikání).

Proto setkání s institucemi a politickými silami jsou pravidelná – a nemusí se zákonitě vázat na řešení nějakého problému. Tyto podmínky umožňují politickému zástupci anebo zástupci vlády, aby si byli vědomi očekávání ze strany MSP. MSP a MP (členové parlamentu) se také neformálně setkávají – v některých případech se pravidelně organizují společné snídaně (tyto slouží výměně informací anebo názorů, anebo předkládání návrhů – přičemž podmínky jsou na lobování velice dobré).

Organizovaná praxe je postup, kde je lobování založené na výborech a konzultačních aktivitách institucí. Tyto výbory podporují instituce, v mnohých případech na žádost Organizace MSP, aby provázely svou iniciativu v oblasti drobného podnikání konzultační činností organizace MSP.

Záležitosti organizovaného lobování se vztahují na horizontální a sektorové záležitosti, ve kterých jsou aktivní dané zájmové skupiny (jako je legislativa a předpisy). Praxe výborů se na evropské, národní a regionální úrovni ve všech regionech zemí EU vyznačuje vysokým rozptylem. Ve výborech se lobování dělá prostřednictvím rad, pracovních dokumentů, které přispívají do rozhodovacího procesu institucí. Těmito organizovanými postupy má organizace MSP zaručené informace o politikách v různých oblastech zájmu MSP. Lobingová aktivita využívá na dosažení svých cílů konzultační a poradenské postupy.

V organizování praxe možno na lobování využít konvergenci zájmů jiných organizací, které výbor v dané záležitosti navštěvují. Do tohoto modelu můžeme zahrnout také praktiky známe ze zasedání (hearings), které instituce uspořádávají při příležitosti přípravy rozhodnutí v důležitých a všeobecných záležitostech.

Sladěný postup je praxe založená na *tripartitním vztahu* mezi institucemi, podnikateli a odbory. Specifické cíle této praxe se vztahují na makroekonomické záležitosti, záležitosti sociálního dialogu, všeobecné národní záležitosti a proces regionálního rozvoje.

Tato praxe se implementuje v mnohých zemích EU, mezi nimi Itálie – která čelila situaci hospodářského růstu a problémům s nezaměstnaností. Podle této praxe Vláda a Sociální partneři vyjednali dohody v ekonomické a sociální oblasti, které je pověřují realizací patřičných kompetencí. V Itálii byla podepsaná první dohoda podle praxe z roku 1993.

Na evropské úrovni se sociální dialog realizuje do značné míry právě ve znamení této praxe – ale vyznačuje se také jistými specifikami (Komise sociální dialog jenom podporuje ale sama při tom není jeho součástí), co je dané Sociálním protokolem (Social protocol), přílohou k Maastrichtské dohodě. V tomto rámci se Sociální partneři mohou rozhodnout jestli začnou anebo nezačnou rokování v těchto záležitostech navržených Komisí anebo se mohou rozhodnout pro iniciativu při rokování o sociální agendě Komise.

Na regionální úrovni se tato praxe uplatňuje v zemích, kde regiony sehrávají úlohu při plánování regionálního rozvoje a kde se zapojují všechny regiony do implementace evropské regionální politiky. V tomto případě místní samospráva stanovuje podmínky, které by umožnily zástupcům MSP setkat se a diskutovat se zástupci regionálních vlád (samosprávy), se zástupci odborů... za účelem podpory regionálního rozvoje, definování rámce tohoto rozvoje a rozhodnutí obsahu politiky MSP či role sociálních partnerů při implementaci těchto opatření.

Tato praxe byla zavedená počátkem 90tých let a byla na jedné straně ovlivněná výzkumem neustálého zefektivňování evropských regionálních politik a na druhé straně suplováním intervence ze strany centrální vlády do rozvoje méně rozvinutých oblastí. Tento postup by měl být účinnější pokud jde o zhodnocování vnitřních zdrojů pro místní rozvoj.

8. Lobingové schéma

Tak, jako i v legislativním procesu – také v lobingové aktivitě rozlišujeme “vzestupný proces” a “sestupný proces”. Oba procesy se realizují podle “neformální praxe” a “organizované praxe”, jak již byly zmíněny výše v textu. Sladěná praxe má tu správnou dynamiku – protože iniciativu v tomto případě přebírá vláda.

Vzestupný proces, kde zástupci malých podniků přebírají iniciativu směrem k vládním orgánům anebo politickým zástupcům, aby navrhli nové opatření ve prospěch MSP anebo upravili už existující podmínky. Tento proces je založen na aktivní úloze sdružení MSP v lobingové aktivitě.

Sestupný proces je proces, kde instituce na různých úrovních konzultují sdružení MSP, aby verifikovali jejich postoj ve věci nové politiky anebo nových programů pro MSP, anebo aby sesbírali jejich potřeby resp. návrhy ke konkrétním problematikám. Tento proces charakterizuje roli sdružení MSP jako reaktivní úlohu v lobovací aktivitě. Ale také v reaktivní úloze je důležité vyvíjet iniciativu a konstruktivní podporu návrhům jiných skupin. Tyto dva procesy nejsou vzájemně odděleny, ale pracují paralelně anebo interaktivně v lobovací aktivitě (ale v obou procesech jsou fáze, které výsledky lobingových aktivit ovlivňují různě). Tyto fáze možno schematicky klasifikovat následovně: a) přípravné fáze lobování; b) obhajování návrhu, c) implementace výsledků d) verifikační fáze.

Přípravná fáze – tato se vztahuje na seskupení všech prvků, které umožňují organizaci MSP prezentovat svůj návrh institucím.

Tato příprava musí být velice přesná protože návrh musí nejenom prokázat potřebu MSP ale také prezentovat všechny důvody, které by opodstatňovaly rozhodnutí orgánů. Důležité je, aby byl daný návrh dobře zdokumentován a prezentován takovým způsobem, aby lobingová iniciativa měla potřebnou přehlednost. V této fázi se také rozhoduje o strategii na získání politické podpory návrhu. Komise je zpravidla výslovně zavalená různými návrhy – a vzhledem na tento tlak se skutečně vyplatí stanoviska formulovat jasně.

Obhajoba návrhu – je lobingová fáze, v průběhu které se zkoumá možná podpora návrhu ze strany jiných organizací anebo místních činitelů. Zde je důležité spojit se s ostatními, co mají v tomto ohledu co nejpodobnější zájmy. Čím více takovýchto sdružení se ozve zároveň, tím více je bude slyšet. Táto fáze lobování je životně důležitá, protože to je ta fáze, ve které je třeba dospět ke shodě pokud jde o návrh a ve které třeba také implementovat strategii, aby byla takto dosažena politická podpora přesazení návrhu předloženého sdruženími MSP příslušným orgánům.

Implementační fáze – je fáze, v které rozhodnutí přijatá institucionálními orgány (jako výsledek lobovací aktivity) je třeba striktně implementovat. Ale tomu není vždy tak. Období implementace rozhodnutí je stále období, v kterém může být aktivní opozice vůči danému rozhodnutí. Tato situace si vyžaduje pokračující lobingovou iniciativnost.

Nevyhnutelná je také verifikační fáze – na společné analyzování (se všemi zúčastněnými činiteli) možného využití výsledků lobování v jiných záležitostech týkajících se MSP a konsolidování vztahu pro budoucí iniciativy.

Úloha Organizace MSP v lobovací aktivitě je silnější, jestli organizace prezentují následující aspekty:

- a) důležitost zastoupení Organizace MSP a její struktury;
- b) schopnost vztahu s obdobnými strukturami;
- c) schopnost spojení obhajoby zájmu se všeobecným zájmem společnosti a ekonomiky;
- d) schopnost aktivizace kategorie daných zastupovaných zájmů;
- e) vztah s médii.

Zastoupení organizace MSP je všeobecně potvrzeno účastí zástupců MSP v institucionálních orgánech věnujících se sociálním záležitostem. Zastoupení organizace MSP může také benefitovat z členství národní organizace v organizacích na evropské úrovni a z členství regionálních organizací v národní organizaci.

Dalším důležitým aspektem v lobovací aktivitě je vztah s podobnými strukturami – (jiné organizace MSP a pod.), které umožňují vytvoření široké fronty v lobovací aktivitě. Tato schopnost je založená na autonomii organizace MSP od politických zástupců jako i na pravém a nefalšovaném charakteru zastoupení MSP.

Záležitosti MSP mají pro společnost ústřední zájem. Tento zájem se nadále posilňuje poukazováním na **vztah mezi předmětem lobování a všeobecným zájmem**. Toto široké zastoupení také bude mít pozitivní vliv na rozhodování institucí.

Vztah s médii - je faktor, který předpokládá stále větší míru důležitosti komunikace ve společnosti. Informační kampaň v médiích k záležitosti, obhajování ze strany organizace MSP představuje očividný a důležitý aspekt lobovací strategie.

Vztah mezi sociálními partnery je nesmírně důležitý bod pro úspěch místního rozvoje. Konvergence účastníků při cílech místního rozvoje vyžaduje systém vztahů mezi partnery, který by byl založen na důvěře a spolupráci a ne na vzájemném konfliktu. Záležitosti zahrnuté v procesu místního rozvoje jsou také součástí procesů, které vyžadují důvěru, spolupráci jako i sdílení stejných cílů mezi účastníky procesu.

9. Dopad globalizačního procesu ekonomiky v rovině lobingové aktivity

V předcházejících odstavcích jsme viděli, že proces globalizace vyvíjel tlak na přehodnocení orientace mezi centrálními a lokálními strukturami v rámci toho stejného sdružení, aby se takhle zvýšila jejich úloha v lobovací aktivitě, aby se takto zlepšila podpora ze strany národních struktur při řešení globalizačních potřeb a na získání vyšší autonomie při účasti na místních vývojových programech.

Tato analýza a debata přinutili organizaci jako CNA v Itálii (www.cna.it) ke změně svých stanov na základě efektivnějšího federativního systematického přístupu, kde je možno lépe specifikovat úlohu různých úrovní organizace a posilnit takhle její globální iniciativu.

O této změně se rozhodlo na základě organizačního schéma, které **“přisuzuje místním strukturám nejvyšší míru prospěšnosti pro přidružené podniky – v prospěch maximálního účinku zastoupení”**. V tomto schéma mají národní organizace nejvyšší zastoupení a minimální stupeň účinnosti v oblasti poskytovaných služeb⁵

Tato analýza a debata o výzvách organizovaného zastupování zájmů přesahuje úroveň jednoho sdružení, jako i vztah mezi sdruženími MSP a jinými zastupujícími orgány při realizaci lobingových aktivit (veřejné orgány, obchodní komora).

Pokud jde o vztah mezi sdruženími pro malé podnikání, obchodní komorou a jinými institucionálními orgány, které se věnují podnikovým záležitostem při podpoře zastupování zájmů – tak CNA navrhuje: **“zaměřit se více na integraci jako na rozdíly”, mezi všemi subjekty.**

CNA navrhla síťovou strategii *mezi sdružením pro malé podnikání a jinými subjekty, aby se takto zaktivizoval užitečný proces výměny a vzájemné prospěšnosti, odbornosti, služeb, lobování... mezi centrálními a místními strukturami”*⁶

Tyto prvky ukazují, že tu existuje politické vědomí sdružení malých podniků vyhnout se „rozkladným procesům mezi sdruženími jako i v rámci nich“ – na které poukazuje výzkum, jako reakci sdružení malých podniků na proces globalizace.

Toto povědomí potvrzuje nutnost posílení úlohy sdružení malých podniků a řemesel ve sladěném konání (jak ho podporují vlády v managementu ekonomiky), s cílem dosažení konsensu sociálních partnerů.

Nová úloha regionů a místních území v procese globalizace, která se orientuje na zhodnocení místních zdrojů a schopnosti při získávání nových trhů a podporu ekonomiky daného regionu – jenom zdůrazňují důležitost lobování na místní úrovni.

⁵ Bližší podrobnosti najdete v dokumentech z jednání na konferenci CNA-Unioncamere, CNA-Documenta 3/2000 s. 14.

⁶ Dokumenty z jednání konference CNA-Unioncamere, CNA-Documenta, 3/2000, s.14.

Lobování na místní úrovni je možno charakterizovat jako přední linii – tam kde dochází k rozhodování o místním vývoji. Je to úroveň (linie), která by měla bránit výběr při rokováních na regionální úrovni, co znamená, že místní sdružení musí zapojit sdružení regionální úrovně do lobovacího procesu u regionálních orgánů.

10. Zastupování zájmů na pozadí rozšiřování Unie

Proces rozšiřování EU o 12 zemí Střední, Východní Evropy a Pobaltí ovlivňuje také zastupování zájmů MSP a to a) na úrovni Organizace MSP těchto zemí a b) na úrovni Evropské organizace.

Na úrovni kandidátských zemí se dopad rozšiřování EU bude týkat především těchto hlavních oblastí:

1. Vztah mezi veřejnými a soukromými institucemi, které se věnují záležitostem malých podniků a organizacemi pro malé podnikání – pokud jde o vytvoření podmínek na účast v procesu implementace Dohody o přistoupení (Accession agreement): (místa, formy a nástroje pro zastupování zájmů)
2. Vztah k evropské, národní a místní organizaci MSP a ke kontaktním místům podporovaných Komisí v kandidátských zemích, pro účast podniků a příslušných organizací na evropských programech, které jsou i pro tyto země otevřené; (odbornost, partnerství).
3. Vztah Organizace MSP a její členů a příslušných institucí v dané zemi – které se mají věnovat zastupování a nabídce služeb pro přípravu malých podniků v těchto zemích na “community acquis”. (informace, pomoc)
4. Vztah mezi všemi aktivními představiteli MSP v patřičných zemích a představitelů MSP všech kandidátských zemí - pokud jde o společné problémy; (komunikace, sítě)
5. Vztah k Evropské organizaci, Evropským institucím a národnímu zastoupení v Bruselu – na posilnění evropeizačních iniciativ (komunikace, účast na setkáních)

Na evropské úrovni

Na této úrovni proces rozšiřování ovlivňuje zastupování zájmů – pokud jde o:

1. organizování zastupování sdružení těchto zemí v evropských organizacích MSP a řemesel (členství) – aby se takhle podpořilo zastupování jejich zájmů;
2. iniciativu evropských organizací MSP vůči sdružení kandidátských zemí – účelem které je podpora evropeizace jako i vůči jejím asociovaným členům (vid' projekty UEAPME: MSP Excellence a SMECA) (technická podpora, partnerství).

Co tento vliv ještě posilňuje, je čas tohoto přistoupení a existující podmínky v kandidátských zemích – pokud jde o výše uvedené body.

Proto je třeba považovat efektivní zastupování zájmů za jednu z hlavních priorit všech zástupců MSP a řemesel kandidátských zemí, protože to představuje základní podmínku proto, aby členství v EU a s tím spojené změny byly pro malé podniky benefitem.